

Biblioteksplan 2017-2018

Alingsås kommun

Fastställsedatum, nämnd, paragraf:	Kommunfullmäktige 2016-12-14 § 283
Diarienummer:	2016.212.540 KFN, 2015.646.540 KS
Dokumentansvarig, befattning och namn:	Bibliotekschef, Johan Edgren

Innehåll

Inledning och syfte

1. Alingsås vision

2. Bakgrund

3. Fokuserade arbetsområden för biblioteken i Alingsås kommun

4. Nämndernas strategiarbete

5. Uppföljning och Revidering

Inledning

Alingsås folkbibliotek och skolbibliotek sorterar politiskt under tre olika nämnder, vars huvuduppdrag skiljer sig åt. Folkbiblioteket styrs politiskt av kultur- och fritidsnämnden, medan skolbiblioteken styrs av utbildningsnämnden respektive barn- och ungdomsnämnden. Biblioteksplanen samlar dock samtliga bibliotek under en plan beslutad av kommunfullmäktige. Planen utformas i enlighet med Bibliotekslagen¹. Biblioteksplanen syftar bl.a. till att skapa transparens och därmed förutsättningar för medborgarna att påverka huvudmännens fastslagna riktning.

Folkbiblioteken i Alingsås, Ingared och Sollebrunn är tillgängliga, icke-kommersiella och neutrala mötesplatser som baseras på värderingen om allas rätt till kulturella upplevelser och information. De är viktiga aktörer i samhällets demokratiska infrastruktur. Kommunen arbetar för att alla ska känna sig välkomna och uppleva biblioteken som angelägna.

¹ SFS 2013:801. *Bibliotekslagen*.

1. Alingsås vision

Biblioteken i Alingsås kommun skall vara en resurs i lärandet och den personliga utvecklingen samt verka för hållbarhet och livskvalitet i hela kommunen. Med utgångspunkt i detta värnar Alingsås folkbibliotek sina två filialer i Ingared och Sollebrunn samtidigt som huvudbiblioteket i Kulturhuset moderniserats, digitaliserats och integrerats med museet och konsthallen i syfte att skapa ett vidgat deltagande i kulturella upplevelser. Detta är i linje med Alingsås Vision 2019: "Alingsås är den moderna mötesplatsen med småstadens fördelar och storstadens möjligheter".

2. Bakgrund

Svensk lagstiftning

Enligt bibliotekslagen² skall alla kommuner och landsting anta en biblioteksplan för sin verksamhet. Bibliotekslagen anger biblioteksverksamhetens ändamål, ansvarsfördelning och prioriterade grupper. Utifrån dessa förutsättningar skapar varje huvudman en biblioteksplan.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.

Folkbiblioteken skall vara anpassade till användarens behov, dess utbud skall präglas av allsidighet och kvalitet. Barns och ungdomars läslust och språkutveckling skall särskilt främjas. Folkbibliotek skall verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Enligt skollagen³ ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek. Enligt skolverket skall alla elever ha tillgång till ett skolbibliotek antingen i de egna skollokalerna eller inom ett rimligt avstånd från skolan. Skolbibliotek har till uppgift att, precis som folkbibliotek, stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt att tillgodose behovet av material för utbildningen.⁴

Vid framtagandet av biblioteksplanen har hänsyn tagits till den översyn av skolbiblioteken på grundskolan i Alingsås vilken genomfördes 2013. I den

² SFS 2013:801. *Bibliotekslagen*.

³ SFS 2010:800, kap. 2 § 36. *Skollagen*.

⁴ *Mer om... Skolbibliotek*. (Reviderad juni 2015). Rapport för Skolverket.

presenteras åtgärdsförslag som har integrerats i biblioteksplanen. Även Alingsås kommuns policy för funktionshinderfrågor har tagits i beaktning. Utöver dessa skrivelser har hänsyn tagits till följande dokument:

- Regional biblioteksplan 2016-2019, Kultur i Väst.⁵
- Biblioteksplan 2.0, Kungliga biblioteket.⁶
- Hinder för biblioteksplaner – kommunala bibliotek, Kungliga biblioteket.⁷
- Bibliotekens internationella manifest, UNESCO.⁸
- FN:s Barnkonvention.⁹

3. Fokuserade arbetsområden för biblioteken i Alingsås kommun

Biblioteket ska vara en god mötesplats och ett litterärt upplevelsecentrum för en bred allmänhet. Bibliotekens grundläggande syfte är att förmedla kunskap, information och förströelse till kommunens invånare i en vänlig och inbjudande miljö.

– Detta ska ske genom att tillhandahålla en rik och varierad uppsättning av informationskällor, samt ett kvalitetsmässigt värdefullt mediabestånd baserat på medborgarnas behov och önskemål. Alingsås bibliotek satsar på att bevaka utvecklingen av e-media på nationell nivå, för att kunna implementera det lokalt. Alingsås invånare skall erbjudas ett brett utbud av titlar digitalt!

Folkbiblioteket i Alingsås har ca 250 000 besökstillfällen per år. I Ingared är antalet ca 20 000 och i Sollebrunn ca 50 000 besök per år. Besökstrenden är vid en jämförelse med tidigare år nedåtgående. Det övergripande målet är att vända denna trend genom en rad konkreta åtgärder i enlighet med biblioteksplanen. Verksamheten och innehållet skall alltid kännas meningsfullt, överraskande och aktuellt för de reguljära besökarna, samtidigt som nya målgrupper skall stimuleras särskilt till deltagande.

– Biblioteken skall utveckla konkreta strategier för att nå föräldrar till barn som har ett annat modersmål än svenska och andelen av de samlade biblioteksresurserna som riktas till barn och unga ska öka. Som ett led till ökad delaktighet ska alla folkbibliotek vara mer öppna, vilket innebär att biblioteken är tillgängliga för besökare även utanför de bemannade öppettiderna.

⁵ *Regional biblioteksplan 2016-2019*. Regional plan framtagen av Kultur i Väst för Västra Götalandsregionen.

⁶ *Biblioteksplan 2.0*. Rapport för Kungliga biblioteket. Dnr 232-KB 924-2013.

⁷ *Hinder för biblioteksplaner – kommunala bibliotek*. Rapport för Kungliga biblioteket.

⁸ *Bibliotekens internationella manifest*. (2014). Framtaget av Svenska Uneskorådet för Utbildningsdepartementet.

⁹ *FN:s konvention om barnets rättigheter*. (2009). Stockholm: UNICEF Sverige

Nyöppnandet av Kulturhuset skapar bra förutsättningar att arbeta med huvudbibliotekets vision om att bidra till ett vidgat deltagande av kulturella upplevelser i stort.

– Kulturhuset skall bevaka och utnyttja möjligheten för synergieffekter i dess olika verksamheter, givet de nya förutsättningarna.

Skolbiblioteken i Alingsås ska vara en pedagogisk resurs i elevernas lärandeprocess. De ska vara en aktiv part i att utveckla elevernas läslust och intresse för litteratur. Skolbiblioteken skall också stimulera och fördjupa elevernas medie- och informationssökarkompetens för ökad delaktighet i ett demokratiskt samhälle. Det är viktigt att utveckla digitaliserade skolbibliotek där eleverna kan använda de lärverktyg som finns i skolan. Folkbiblioteken i Alingsås, Ingared och Sollebrunn ska göras mer tillgängliga för skolan såväl fysiskt som genom utvecklad digitalisering.

– För att stödja utvecklandet av digitaliserade skolbibliotek så krävs det två bibliotekarietjänster. Till detta ska även verksamhetsmedel kopplas. Vuxenstudierande på alla nivåer ska få särskilt anpassad service. Det kan t ex vara kurslitteratur på gymnasiebiblioteket och fjärrlåneservice.

För att uppnå målen skall samtliga bibliotek bidra till ett utvecklat samarbete sinsemellan. Biblioteken skall också arbeta för att utveckla sina samarbeten med andra verksamheter inom och utanför den kommunala verksamheten, t.ex. föreningslivet.

- Som styrorgan för utvecklingen av den samlade biblioteksverksamheten ska ett biblioteksråd formeras med deltagare från samtliga biblioteksansvariga nämnder. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att vara sammankallande samt utse ordförande till rådet.

4. Nämndernas strategiarbete

Kultur- och fritidsnämnden, Barn- och ungdomsnämnden samt Utbildningsnämnden ska samverka i övergripande biblioteksfrågor, med utgångspunkt i den gemensamt framtagna biblioteksplanen. Samtliga nämnder bör särskilt beakta: de prioriterade målgrupperna, biblioteket som demokratisk samhällsresurs, samarbete med andra aktörer, teknikens betydelse för bibliotekets utveckling samt bibliotekens roll i lärandeprocessen.

5. Uppföljning och Revidering

Kommunfullmäktige fastställer biblioteksplanen. Bibliotekschefen har dock i uppdrag att ansvara för att uppföljning och utvärdering av biblioteksplanen sker. Uppföljning av nämndernas arbete för att implementera och utvärdera biblioteksplanen sker årligen inom ramen för ordinarie styrprocess.